



**Ir. Lely
Lyceum**



ANTI-PESTBELEID

Versie 1.0

Vastgesteld door rector-
bestuurder 22 maart 2024

Instemming MR 02 april 2024

Evaluatie: maart 2025

Inleiding

Op het Lelylyceum streven wij naar een veilige schoolomgeving waarin leerlingen zich thuis voelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen. Pesten wordt beschouwd als onacceptabel en schadelijk gedrag, dat zowel de fysieke als emotionele gezondheid van leerlingen kan aantasten en een negatieve invloed kan hebben op het schoolklimaat.

Ons pestbeleid heeft als doel pestgedrag te voorkomen, op te sporen en adequaat aan te pakken. Dit anti-pestprotocol bevat heldere richtlijnen voor het melden van pestincidenten, het nemen van passende maatregelen, het bieden van ondersteuning aan betrokkenen en de evaluatieprocedure. Het benadrukt tevens het belang van preventie en bewustwording als fundamenten van ons pestbeleid. Het is een dynamisch document dat regelmatig zal worden herzien en bijgewerkt om ervoor te zorgen dat het aansluit bij de behoeften en waarden van onze school.

Definitie en de diverse vormen van pesten

Pesten doet zich voor wanneer 'een individu herhaaldelijk en gedurende langere tijd wordt blootgesteld aan negatieve handelingen door één of meer personen' (volgens Dan Olweus). Deze negatieve handelingen zijn structureel gericht op dezelfde persoon en er bestaat een ongelijkheid in machtsverhoudingen. Pesten verschilt daarmee duidelijk van plagen en ruzie. Onder plagen wordt gedrag verstaan tussen leerlingen die aan elkaar gewaagd zijn: de ene keer doet de een iets onaardigs, een volgende keer de ander. Plagen kan worden gedefinieerd als een speels spelletje dat niet bedreigend is, en het gedrag is niet consistent gericht tegen dezelfde leerling. In het geval van ruzie hebben leerlingen een conflict met elkaar. Ze wisselen argumenten uit op een emotionele (boze) manier. De leerlingen voelen zich sterk genoeg om de confrontatie aan te gaan, waardoor er geen sprake is van machtsongelijkheid. Meestal leggen leerlingen een ruzie weer bij.

Pesten kan zich in diverse vormen voordoen, namelijk verbaal pesten, fysiek pesten, intimidatie en cyberpesten. Zie bijlage 1 voor voorbeelden van pestgedrag die binnen de school kunnen voorkomen.

Signalen van pesten

Het is van cruciaal belang dat alle vormen van pesten serieus genomen worden.

Iedereen die pestgedrag op het Lely Lyceum ondervindt of signaleert, moet dat melden. Dit kan bij de mentor, een docent, een teamleider, de anti-pestcoördinatoren en/of interne vertrouwenspersonen. Ook ouders die zich zorgen maken over pesten kunnen dat melden bij de mentor, teamleider en of anti-pestcoördinatoren. Uiteindelijk komen alle meldingen van pesten terecht bij de anti-pestcoördinatoren. Mogelijke signalen van pestgedrag op school (een deel van deze signalen zal pas na een paar keer als pestgedrag geïdentificeerd worden):

- Een leerling wordt nooit gekozen bij gym;
- Een bepaalde leerling mag nooit meedoen;
- Niemand wil naast een bepaalde leerling zitten;
- Er wordt niet naar een leerling geluisterd;
- Een leerling wordt belachelijk gemaakt;
- Iemand wordt steeds geduwd, geslagen, geschopt of anderszins ongewenst aangeraakt;
- Er worden grapjes gemaakt ten koste van iemand;
- Bepaalde leerlingen worden uitgescholden en/of uitgelachen;
- Van een bepaalde leerling worden spullen kapot gemaakt of afgepakt;
- Er wordt geroddeld over steeds dezelfde leerling;
- Een leerling wordt opgewacht of achtervolgd;
- Een leerling/groepje wordt gediscrimineerd;
- Een leerling wordt bedreigd

Melding en eerste opvang

Bij een acuut geval van pesten, zoals tijdens vrije momenten op school, worden de volgende stappen genomen:

- De gepeste leerling of degene die het pesten signaleert meldt het pestgeval bij de conciërge, de mentor, de antipest-coördinator, de medewerker opvanglokaal, de leerlingcoördinator of bij de balie;
- Degene bij wie de leerling of medewerker de melding doet, luistert naar de leerling en beoordeelt of onmiddellijke actie nodig is of dat het kan wachten. In het laatste geval draagt hij of zij de zaak over aan de mentor of de verantwoordelijke teamleider, waarbij verslag wordt gedaan in het Magister-logboek;
- Indien onmiddellijke actie vereist is, probeert hij of zij direct de leerlingcoördinator in te schakelen;
- De leerlingcoördinator spreekt met zowel de gepeste als de pester (zie bijlage 2 voor een leidraad), mogelijk gezamenlijk;
- De leerlingcoördinator geeft feedback aan de anti-pestbegeleider en mentor, en verwerkt de afspraken die met de betrokken partijen zijn gemaakt in Magister;

Bij melding aan de mentor over pesten of het vermoeden daarvan, volgt de mentor de onderstaande stappen:

- De mentor en of anti-pestbegeleider voert een gesprek met zowel de pester als de gepeste (zie bijlage 2 voor een gespreksleidraad). De verslaglegging en gemaakte afspraken worden vastgelegd in het Magister-logboek;
- De mentor overlegt met de anti-pestcoördinator en eventueel de leerling coördinator;
- De mentor of anti-pestcoördinator neemt contact op met de ouders, informeert hen over de situatie en moedigt de ouders van zowel de pester als de gepeste aan om actief betrokken te zijn. Hierbij ligt de nadruk op betrokkenheid in plaats van beschuldiging;
- Er worden afspraken gemaakt, zonder dat er op dit moment sprake is van strafmaatregelen. Eventuele strafmaatregelen in een later stadium vallen onder de verantwoordelijkheid van de teamleider. De gemaakte afspraken worden gedocumenteerd in het Magister-logboek voor dossiervorming.

Wanneer pestgedrag aanhoudt, worden de volgende stappen genomen:

- De mentor/pestcoördinator neemt contact op met de ouders van zowel de pester(s) als de gepeste, de teamleider wordt op de hoogte gesteld;
- Onder begeleiding van de mentor wordt met instemming van de gepeste een gesprek gevoerd in/met de klas of met degene die pestgedrag vertonen;
- Er worden samen afspraken gemaakt om het pestgedrag aan te pakken;
- Afhankelijk van de situatie kan het zorgteam ondersteuning/ begeleiding inschakelen;
- Er worden afspraken vastgelegd, waarbij eventuele strafmaatregelen (zoals een time-out of een schorsing) onder de verantwoordelijkheid van de teamleider vallen. Deze afspraken worden geregistreerd in Magister voor dossiervorming;
- Zowel de gepeste leerling als de pester(s) kunnen worden aangemeld bij het zorgteam voor bijvoorbeeld een SOVA-training;
- De mentor houdt de ouders op de hoogte van de ontwikkelingen.

Preventieve maatregelen

Dit overzicht van preventieve maatregelen biedt een brede basis voor het creëren van een pestvrije schoolomgeving. Het is essentieel om deze maatregelen consequent toe te passen en voortdurend te evalueren om ervoor te zorgen dat de school pesten effectief voorkomt.

Aantal pestgevallen in kaart brengen

Leerlingcoördinatoren dienen proactief het aantal pestgevallen in kaart te brengen. Een gedetailleerd overzicht van de betreffende leerjaren en klassen is essentieel om het aantal pestgevallen te verminderen of zelfs te voorkomen. Het is van cruciaal belang dat alle gevallen worden geregistreerd in Magister door de anti-pestcoördinator, zodat de benodigde gegevens kunnen worden geëvalueerd. Op basis van deze gegevens kunnen effectieve maatregelen worden geïdentificeerd, bestaande maatregelen worden aangescherpt of kunnen aanvullende (preventieve) maatregelen worden genomen om pesten tegen te gaan.

Aandacht voor pesten in mentorlessen

Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

Naast het behandelen van pesten tijdens de mentorlessen, is het belangrijk dat mentoren aandacht besteden aan teambuilding. Dit kan worden bereikt door het organiseren van teambuildingsspellen en door leerlingen volgens een plattegrond te laten zitten die regelmatig wordt gewijzigd. Wanneer leerlingen uit dezelfde klas zo veel mogelijk samenwerken, bevordert dit het groepsgevoel en voelen leerlingen zich veiliger in de klas.

Elk schooljaar wordt in de 3e week van september de pestfolder uitgedeeld in klas 1. In die week is het thema in de hele school: de pestvrije school. De mentoren besteden dan tijdens de mentorlessen extra aandacht aan het onderwerp pesten.

Positief gedrag stimuleren

Bij het bevorderen van de sociale veiligheid helpt het om de nadruk te leggen op positief gedrag. Dit kan op klasniveau doordat docenten leerlingen complimenteren als ze bijvoorbeeld goed samenwerken of leerlingen een compliment geven of oog hebben voor leerlingen die niet goed meekomen. Het kan ook op schoolniveau door positief gedrag zichtbaar te maken in de hele school. Dit kan bijvoorbeeld een wall of fame, voor leerling van de maand. De leerlingenraad en de mentoren kunnen eventueel betrokken worden bij het selecteren van leerlingen.

Aandacht voor social media

Tijdens één van de activiteitenweken wordt extra aandacht besteed aan social media (workshops, gastlessen, theatervoorstellingen) en het thema cyberpesten. Dit om de leerlingen bewust te maken en kennis te geven over de gevolgen van online pesten. Ook in de mentorlessen is er extra aandacht voor social media.

Trainingsaanbod

De volgende externe trainingen kunnen bijvoorbeeld ingezet worden: Minder Boos, STARR, Elance Academy (meiden). De anti-pestcoördinator zorgt voor diverse programma's en activiteiten die voor leerlingen kunnen worden ingezet.

Toezicht en Begeleiding

Voldoende toezicht in de school, zoals gangen, pauzes en de online omgeving.

Ouderbetrokkenheid aanmoedigen

- Bijeenkomsten organiseren waar ouders informatie en advies krijgen over (online) pestpreventie en het herkennen van tekenen van pesten;
- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.

Rol van de anti-pestcoördinator

De anti-pestcoördinator vervult een ondersteunende rol en draagt er zorg voor dat de juiste stappen worden ondernomen om pestproblemen aan te pakken. Het oplossen van het probleem gebeurt niet direct door de anti-pestcoördinator zelf, maar die zorgt ervoor dat de juiste acties worden ondernomen. Belangrijk is dat er geen stappen worden ondernomen zonder dat de gepeste leerling hiervan op de hoogte is en er klaar voor is. Het uitgangspunt is dat de gepeste leerling zich veilig genoeg voelt om aan het pestprobleem te werken, en de anti-pestcoördinator werkt hier samen met de leerling (en zijn ouders) naar toe.

Klachtenregeling

Mocht het gesprek tussen de anti-pestcoördinator en de leerling/ouder niet naar tevredenheid verlopen of niet tot het gewenste resultaat leiden, dan wordt de leerling/ouder op de klachtenregeling gewezen. Ook wordt gewezen op de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij de onderwijsgeschillencommissie als het pestprobleem niet naar tevredenheid is afgehandeld door de directie en /of het bestuur.

Bijlage 1

Voorbeelden van pestgedrag dat kan voorkomen binnen de school:

Verbaal pesten

Dit omvat schelden, dreigen, bespotten, uitlachen, het geven van bijnamen op basis van lichaamskenmerken, (etnische) afkomst, geloof of seksuele voorkeur, evenals het belachelijk maken van een fout antwoord in de klas.

Fysiek pesten

Dit omvat het fysiek lastigvallen van anderen, zoals duwen, spugen, schoppen, slaan, struikelen laten, krabben, bijten en aan de haren trekken. Ook seksuele intimidatie valt onder deze categorie.

Intimidatie

Onder intimidatie valt gedrag zoals het achtervolgen van een leerling, wachten op iemand, het hinderen van de doorgang, iemand dwingen om bezittingen af te geven of geld en andere zaken mee te nemen naar school.

Diefstal of Vandalisme

Dit gedrag omvat het afnemen, beschadigen of vernielen van eigendommen van anderen, zoals het stelen van spullen of deze opzettelijk beschadigen.

Cyberpesten is het gebruik van internet of telefoon om te pesten, waarbij uitschelden, belachelijk maken en buitensluiten centraal staan.

Verschillende vormen van cyberpesten zijn onder andere:

- **Belediging via sms, e-mail of chat:** Het verzenden van vervelende boodschappen, vaak anoniem of onder een verzonnen naam.
- **Misleiding via internet of mobiele telefoon:** Het zich voordoen als iemand anders, bijvoorbeeld door het aanmaken van een nepaccount in een chatprogramma. Omdat de fysieke aanwezigheid ontbreekt, kan gemakkelijk worden geloofd dat de persoon aan de andere kant echt is wie hij zegt te zijn. Dit kan ook worden gedaan door de ware identiteit te verbergen in een sms.
- **Bedreiging via internet of mobiele telefoon:** Omdat de werkelijke identiteit kan worden verborgen, is het eenvoudig om iemand online te bedreigen.
- **Roddelen via internet:** Gemakkelijk roddelen tijdens online-communicatie, bijvoorbeeld via e-mail of chat, waarbij de betrokkene simpelweg niet wordt uitgenodigd voor het gesprek.
- **Ongeautoriseerde toegang tot iemands mailbox of chatprogramma:** Door het achterhalen van iemands wachtwoord kan men in de mailbox komen of zich voordoen als die persoon in een chatprogramma. Vervolgens kunnen namens die persoon vervelende berichten worden verspreid naar zijn contactpersonen.
- **Plaatsen van foto's van mobiele telefoons en webcams op internet:** Ongemerkt foto's maken met een mobiele telefoon en webcam, waarbij deze foto's vaak worden bewerkt om iemand belachelijk te maken voordat ze op internet worden geplaatst.

Bijlage 2

Leidraad voor het gesprek met de gepeste leerling.

eze leidraad is gericht op het verkrijgen van relevante feiten, het stimuleren van zelfreflectie en het zoeken naar concrete oplossingen. Het is van belang om tijdens het gesprek aandacht te besteden aan de genoemde aspecten en samen met de leerling een plan te ontwikkelen om de situatie te verbeteren.

- Bevestiging van het pestprobleem: *Klopt het dat je gepest wordt?*
- Verduidelijking van de situatie: *Door wie word je gepest? (zijn er nog anderen?)*
- Locatie van het pesten: *Waar word je gepest? (zijn er nog andere plekken?)*
- Frequentie van het pestgedrag: *Hoe vaak word je gepest?*
- Tijdsduur van het pesten: *Hoe lang speelt het pesten al?*
- Informeren over betrokkenen: *Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?*
- Eigen acties tegen het pesten: *Wat heb je zelf tot nu toe geprobeerd om het pesten te stoppen?*
- Zoeken naar ondersteuning: *Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?*
- Streven naar oplossingen: *Wat wil je dat er nu gebeurt, wat wil je bereiken?*
- Actieve rol van de leerling: *Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan ondernemen tegen het pesten.*
- Communicatie met anderen: *Hoe communiceert de leerling met anderen?*
- Rol van lichaamstaal: *Welke lichaamstaal speelt een rol?*
- Omgaan met gevoelens: *Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens, en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?*
- Verbetering van weerbaarheid: *Heeft de leerling voldoende vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar anderen?*

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

- **Confronteren met het gedrag en de consequenties:** Begin het gesprek door het gedrag van de leerling te benoemen en de impact ervan te bespreken. Geef concrete voorbeelden van hoe het pestgedrag anderen heeft beïnvloed en pijn heeft gedaan. Stel vervolgens open vragen zoals: "Heb je je ooit afgevraagd hoe het zou voelen als iemand dit bij jou zou doen?" of "Heb je gemerkt hoe dit gedrag anderen heeft beïnvloed?"
- **Reflectie op eigen ervaringen:** Vraag de leerling naar zijn eigen ervaringen met pesten. Vraag of de leerling zelf ooit het slachtoffer is geweest van pestgedrag. Dit kan helpen om empathie op te wekken en de leerling te laten nadenken over het eigen gedrag.
- **Achterliggende oorzaken identificeren:** Probeer bij de leerling mogelijke oorzaken van het pestgedrag te achterhalen. Stel open vragen om te achterhalen of er iets aan de hand is dat mogelijk leidt tot pesten. Misschien zijn er problemen thuis, op school of in de vriendenkring die de leerling niet durft te noemen.
- **Verantwoordelijkheid nemen:** Laat de leerling zien dat hij/zij verantwoordelijk is voor zijn/haar gedrag en de keuzes die hij/zij maakt. Bespreek mogelijke manieren waarop de leerling zijn gedrag kan veranderen en de schade die aangericht is kan herstellen. Moedig de leerling aan om zich te verontschuldigen aan degenen die gepest is en om actief bij te dragen aan een positieve sfeer op school.
- **Opvolging en ondersteuning:** Zorg ervoor dat de leerling weet dat dit gesprek niet het einde is, maar het begin van een proces om zijn gedrag te veranderen. Bied indien nodig ondersteuning aan die kunnen helpen bij het aanpakken van de onderliggende problemen en het bevorderen van positieve relaties op school. Maak vervolgspraken om de voortgang te bespreken.

Bijlage 3

Anti-pestcoördinator:

- Zorgen dat pesten regelmatig op de agenda staat;
- Zorgen dat er preventieve maatregelen worden genomen om het pesten te voorkomen en de veiligheid op school te vergroten;
- Informeren en adviseren over de inzet en het gebruik van anti-pestprogramma's en lessen over pesten;
- In kaart brengen van de pestsituatie en gewenste en mogelijke oplossingen bespreken, zorgen voor duidelijke procedures;
- Vragen van docenten over de aanpak van pesten beantwoorden en advies geven over de aanpak van pestsituaties in de klas;
- Ondersteunen bij het in gang zetten van de gewenste oplossing en inschakelen van de juiste personen om tot die oplossing te komen;
- In geval van strafbare feiten, adviseren aan de ouders of meerderjarige leerling om contact op te nemen met de politie;
- Nazorg: Schriftelijk vastleggen van ondernomen acties en gemaakte afspraken met betrokkenen. Controleren of de gemaakte afspraken zijn nagekomen en of het pestgedrag is gestopt;
- Evalueren van casussen en delen van leerpunten met alle betrokken collega's;
- Evaluatiegesprekken voeren met mentoren, teamleiders en leerlingcoördinatoren en veiligheidscoördinator;
- Ouders en leerlingen attenderen op de klachtenregeling en onderwijsgeschillencommissie.